

9 + 1 στοχαστές για τὴν ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Το περὶ Θεοῦ ἐρώτημα εἶναι τὸ ἐρώτημα ποὺ ἀπασχόλησε τὴν ἀνθρώπινη διάνοια ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐρώτημα τῆς φιλοσοφίας. Σ' αὐτὸ προσπάθησαν νὰ δώσουν ἀπάντηση τὰ μεγαλύτερα πνεύματα τῆς ἀνθρωπότητος.

Σύμφωνα μὲ τὸν ἱστορικὸ Paul Johnson (The Quest of God, σελ. 1): «Ἡ ὕπαρξη ἢ μὴ ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον ἐρώτημα στὸ ὁποῖο ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι καλούμαστε νὰ δώσουμε μιὰν ἀπάντηση. Ἐὰν ὑπάρχει Θεὸς μιὰ ἄλλη ζωὴ διανοίγεται μπροστὰ μας...»

Ἀκόμα, ἀναγνωρίζεται, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἀναζήτηση γιὰ ἓνα νόημα ἀποτελεῖ κοινὴ ἐμπειρία σὲ ὅλους τοὺς πολιτισμοὺς καὶ σὲ ὅλες τὶς ἐποχὲς ἀπὸ τὴν ἀπαρχὴ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ νευροθεολογία – ἓνας νέος ἐπιστημονικὸς κλάδος – ἔρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἔμφυτη κλίση ἢ ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ἀπ' τὸν ἄνθρωπο.

Καὶ εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, ἴσαμε σήμερα, ἀρκετοὶ φιλόσοφοι καὶ διανοητὲς ὑπῆρξαν ὑλιστὲς ἢ ἀθεϊστὲς (π.χ. Δημόκριτος, Ἡράκλειτος, Ἐπίκουρος, Χόλμπαχ, Λαμετρί, Χαϊκελ κ.ἄ.). Ὡστόσο, ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν μεγάλων ἐπιστημόνων καὶ σοφῶν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες ὑπῆρξαν θεϊστὲς, (π.χ. Θαλῆς, Ἀναξαγόρας, Πυθαγόρας, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Κοπέρνικος, Κέπλερ, Νεύτων,

Ντεκάρτ, Alexis Carrel, Max Plank, Kelvin, A. Fleming, W. Heisenberg, P. Dirac, κ.α.).

Είναι ενδιαφέρον να παρακολουθήσει κανείς πώς διαφορετικοί στοχαστές – πνευματικοί άνθρωποι είδαν το θέμα της ύπαρξης του Θεού από μια διαφορετική οπτική γωνία ό καθένας και πώς όμολόγησαν την πίστη τους για την ύπαρξη άνωτάτου όντος. Ή κάθε μία όμολογία έμπεριέχει και κάτι το διαφορετικό. Πρόκειται για έναν φιλόσοφο, έναν μαθηματικό, έναν ψυχαναλυτή, μια ποιήτρια, έναν φυσικό, έναν στατιστικολόγο, έναν διαστημικό, έναν λογοτέχνη, έναν μυστικιστή και έναν σοφό της Άνατολής. Τίς παρουσιάζω με συντομία:

Ό Γάλλος μαθηματικός και φυσικός Ρενέ Ντεκάρτ (René Descartes, 1596 – 1650) είναι γνωστός ως «ό πατέρας της φιλοσοφίας», περίφημος για τον άφορισμό του cogito ergo sum (= σκέπτομαι άρα ύπάρχω). Ό Ντεκάρτ δεχότανε την ύπαρξη του Θεού γιατί, όπως έλεγε, είχε στη διάνοιά του σαφή και εύκρινή παράσταση ενός άπειρου και τελειοτάτου όντος. «Ή ύπαρξή μου», έλεγε ό Καρτέσιος, «προύποθέτει την ύπαρξη του Θεού. Ή ιδέα του Θεού μέσα μου δόθηκε από τον ίδιο τον Θεό, γιατί έγώ είμαι πεπερασμένο και άτελές όν και, έπομένως, δέν είμαι ή αίτία της παραστάσεώς του. Έκ του ότι ύπάρχω και έχω την παράσταση τελειοτάτου όντος συνάγω την ύπαρξη του Θεού. Όφείλω να άναγνωρίσω την πρώτη αίτία που έφερε τον άνθρωπο στη ζωή και τον διατηρεί σε ζωή». Και κατέληξε στο έξής έκπληκτικό συμπέρασμα: «Έάν ύπάρχουν άκόμη άνθρωποι που δέν είναι άρκετά πεπεισμένοι για την ύπαρξη του Θεού, άς μάθουν ότι όλα τα άλλα για τα όποια νομίζουν ότι είναι βεβαιότεροι, όπως ότι έχουν σωμα και ότι ύπάρχει ή Γή και τα άστέρια και τα παρόμοια, είναι όλιγότερο βέβαια!»

Ό μεγάλος Γάλλος μαθηματικός και φυσικός Μπλές Πασκάλ (Blaise Pascal, 1623 – 1662) κατέληξε στην ύπαρξη του Θεού από μια άλλη άτραπό, πιό χειροπιαστή. Από το γνωστό μετέβη στο άγνωστο. Από το ιστορικό πρόσωπο του Ίησοϋ στο άγνωστο πρόσωπο του Θεού. «Χωρίς τον Ίησοϋ», έλεγε, «δέν μπορούμε να γνωρίσουμε τον Θεό. Με αυτόν μπορούμε να γνωρίσουμε τον Θεό, αλλά και τον έαυτό μας και την ζωή και το θάνατο. Χωρίς την Γραφή ή όποια έχει τον Ίησοϋ Χριστό ως έπίκεντρο, δέν βλέπουμε παρά σκότος και σύγχυση στη φύση του Θεού και στη δική μας φύση». Κατέληξε στο να πεί μεταξϋ άλλων και τον έξής περίφημο άφορισμό: «Ή άπύθμενος άβυσσος της ψυχής μας δέν μπορεί να γεμίσει παρά μόνον με κάτι άπειρον και άσάλευτον τον Θεόν».

Ό Έλβετός ψυχίατρος Κάρλ Γιουγκ (Carl Jung) είναι γνωστός ως ένας από τους πιό διάσημους του 20οϋ αιώνα, άφοϋ ύπήρξε και μαθητής του Φρόϊντ. Ό Γιουγκ παρόλο που δέν ήταν ιδιαίτερα πιστός Χριστιανός, ήταν πεπεισμένος ώστόσο άπόλυτα για την ύπαρξη του Θεού. Χαρακτήρισε την θρησκεία σαν μια «ένστικτώδη παρόρμηση χαρακτηριστική του ανθρώπου» που οί έκδηλώσεις της είναι όρατές σ' όλόκληρη την ανθρώπινη ιστορία.

Όταν ρωτήθηκε σε κάποια συγκέντρωση αν πίστευε στην ύπαρξη του Θεού, ο Γιούγκ απάντησε, ότι με τη λέξη «πιστεύω» δηλώνουμε συνήθως κάτι που αποδεχόμαστε, αλλά δεν μπορούμε εύκολα να αποδείξουμε. «Εγώ», προσέθεσε, δεν πιστεύω απλά ότι υπάρχει Θεός. Ξέρω ότι υπάρχει». Στο υπέρθυρο της εισόδου του σπιτιού του στο Κίснаχτ έβαλε να χαραχούν αυτές τρεις λέξεις: «Vocatus atque non vocatus deus aderit» (είτε τον έπικαλείσαι, είτε όχι, ο Θεός είναι παρών).

Είναι γεγονός ότι καμία δίψα δεν έδημιούργησε ποτέ πηγή υδάτων. Καμία δίψα δεν έκαμε ποτέ να αναβλύσει νερό από την άμμο. Πώς εξηγείται όμως αυτή ή δίψα ή μεταφυσική του ανθρώπου προς το θείο, αν δεν υπάρχει Θεός για να την ξεδιψάσει, Προς τί τα μάτια, αν δεν υπάρχει φώς για να βλέπουν. Αυτή την σκέψη αναπτύσσει ή μεταφυσική ποιήτρια Μελισσάνθη βάζοντας στο ποίημά της «Λόγοι Ίωβ» τον πρωταγωνιστή της Ίωβ, να λέει τούτα τα λόγια:

«Η δίψα μου

την ύπαρξη της πηγής μαρτυρεί».

Η δίψα μας δηλαδή και ή πείνα μας για το Θεό, θα πρέπει να είναι και το αποδεικτικό στοιχείο για την ύπαρξή του. Αυτά στο όρθολογιστικό πεδίο της λογικής. Έπειδή υπάρχουν και οι υπέρλογες ένδείξεις, οι υπερβατικές εμπειρίες, συμπληρώνει ή Μελισσάνθη (Συνέντευξη στο Διαβάζω, τευχ. 234, 1990).

Ο διάσημος Άγγλος φυσικός Πώλ Ντιράκ (Paul Dirac) τιμήθηκε με βραβείο Nobel σε ηλικία 27 ετών. Ανακάλυψε το λεγόμενο ποζιτρόνιο, ή θετικό ήλεκτρόνιο. Το 1972 σε μια συνάντησή του σ' ένα πνευματικό συμπόσιο πολλών έπιστημόνων, στηριζόμενος στα γεγονότα και σ' έναν απλό συλλογισμό έκανε την έξής όμολογία πίστης: «Η πιθανότητα για την εμφάνιση της ζωής επί του πλανήτη μας είναι μαθηματικώς 1 : 10 !! Έτσι όμως, είναι έντελώς άπίθανο το ότι θα μπορούσε ποτέ να προκύψει ζωή χωρίς να υπάρχει Θεός. Αν οι πιθανότητες για την εμφάνιση της ζωής από το μηδέν είναι ελάχιστες, μηδαμινές, τί άλλο μπορεί να είναι παρά μια απόδειξη του ότι πρέπει να υπάρχει ένας Δημιουργός που από το τίποτε δημιούργησε το Σύμπαν;»

Η ανάπτυξη μιās νέας ζωής από δύο μόνο μικροσκοπικά κύπαρα (σπερματοζώαριο - ώαριο) είναι ένα από τα καταπληκτικότερα πράγματα. Τα δύο αυτά κύπαρα (γονιμοποιούμενα) συνενώνονται σε ένα, (ωοκύπαρο) και σε 30 ώρες διαχωρίζεται σε δύο κύπαρα, σε 50 ώρες γίνονται τέσσερα, σε 60 όκτώ κ.ο.κ. Κι όταν μετά από 9 μήνες ένα βρέφος γεννηθεί τότε ο οργανισμός αριθμεί τρισεκατομμύρια κύπαρα. Ο ένήλικος άνθρωπος έχει έναν οργανισμό αποτελούμενο από 100 τρις κύπαρα από τα όποια τα 100 δις είναι έγκεφαλικά νευρικά κύπαρα χωρίς συνειδητή σκέψη και επέμβαση από τη μητέρα, δημιουργούνται όστᾶ, νεύρα, ιστοί, μάτια, πόδια, αυτιά, χέρια, καρδιά, νεφρά και άλλα όργανα κατά τρόπο μυστηριώδη, άνεξηγήτο, στην

κατάλληλη ακριβή θέση, για την κατάλληλη λειτουργία, αυτοπροστατευόμενα και αυτοεπισκευαζόμενα ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀκολουθοῦν μιὰ τόσο ἐπιμελῶς διαγεγραμμένη πορεία σύμφωνα μὲ ἓνα ἀόρατο διατεταγμένο σχέδιο, τὸ ὁποῖο ἀποκαλύπτει ἀπέραντες γνώσεις μηχανικῆς, πληροφορικῆς, ἀκουστικῆς, ὀπτικῆς, φωνητικῆς κ.α. Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ προκαλεῖ κάτι τέτοιο ἐκπληκτικό, ὥστε νὰ παράγεται πάντα ἓνα νέο μοναδικὸ ὄν μὲ αὐτοσυνειδησία;

Τὰ παραπάνω γεγονότα ἔκαναν τὸν γνωστὸ δημοσιογράφου καὶ στατιστικολόγου Τζῶρτζ Γκάλοπ (George Gallup, 1901 - 1984) - ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ὁποῖου προῆλθε καὶ ἡ ὀνομασία τῶν δημοσκοπήσεων - νὰ πεῖ ὅτι ἡ πιθανότητα ὅλες οἱ ἐνέργειες τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τύχης, εἶναι στατιστικῶς κάτι τὸ τερατῶδες. «Μὲ τὴν στατιστικὴ ἀποδέχομαι», εἶπε, «ὅτι ὑπάρχει Θεός...»

Ὁ διάσημος Γερμανοαμερικανὸς μηχανικός - διαστημικός Βέρνερ Φὸν Μπράουν (Wernher von Braun, 1912 - 1977) θεωρεῖται πατέρας τῶν πυραύλων καὶ τῶν διαστημοπλοίων. Σὲ πολλές περιπτώσεις ἐξεδήλωσε μὲ θαυμασμὸ τὴν πίστη του πρὸς τὸ Θεὸ μὲ τὰ ἐξῆς λόγια: «Ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ θρησκεία δὲν εἶναι ἀνταγωνίστριες. Ἡ ἐπιστήμη βοηθεῖ στὸ νὰ ἀποκαλύψει περισσότερα γιὰ τὸ δημιουργὸ διὰ μέσου τῆς δημιουργίας του. Ὅσο περισσότερο ἐμβαθύνουμε στὴν ἔρευνα τοῦ διαστήματος, τόσο μεγαλύτερη γίνεται ἡ πίστη μας...» Ὅταν τὸ καλοκαίρι τοῦ 1967 ἐπισκέφθηκε τὴν Ἑλλάδα, μεταξὺ ἄλλων, εἶπε καὶ τὰ ἐξῆς: «Ὅσο περισσότερο μαθαίνουμε γιὰ τὴ δημιουργία, τόσο περισσότερα θὰ γνωρίζουμε γιὰ τὸ δημιουργό. Καθόσον οἱ γνώσεις μας γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ ἀπέραντου καὶ μεγαλειώδους σύμπαντος αὐξάνουν, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ αὐξάνεται καὶ ὁ σεβασμὸς μας γιὰ τὸν δημιουργό του...»

Ὁ λογοτέχνης Μπέρτολτ Μπρέχτ (Berthold Brecht, 1898 - 1956) μᾶς δίνει μιὰ ἄλλη ἐκδοχὴ γιὰ τὴν σημασία τῆς ὑπαρξης τοῦ Θεοῦ. Νὰ μιὰ σύντομη ἱστορία του. Κάποιος ἐρώτησε τὸν κ.Κ. ἂν ὑπάρχει Θεός. Ὁ κ.Κ. εἶπε: «Σὲ συμβουλεύω νὰ σκεφτεῖς ἂν ἡ συμπεριφορὰ σου θ' ἄλλαζε ἀνάλογα μὲ τὴν ἀπάντηση σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα. Ἄν δὲν ἄλλαζε, τότε ἄς ἀφήσουμε καλύτερα τὴν ἐρώτηση. Ἄν ἄλλαζε, τότε θὰ μπορούσα τουλάχιστον νὰ σὲ βοηθήσω λέγοντάς σου ὅτι ἔχεις κιόλας ἀποφασίσει. Χρειάζεσαι ἓνα Θεό»

Ὁ σύγχρονος μυστικιστὴς Ὅσσο (Τσάντρα Μοχὰν Ζαΐν) γνωστὸς γιὰ πολλὰ ἔργα του βαθιᾶς πνευματικότητας, φθάνει στὴν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ἀτραπὸ τῆς ἔμφυτης ἀγάπης στὸν ἄνθρωπο. Μᾶς λέει: «Ἡ ἐπιθυμία γιὰ ἀγάπη εἶναι ἐπιθυμία γιὰ τὸ Θεό. Ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἀγαπάει ὑπάρχει Θεός. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη καλύτερη ἀπόδειξη γιὰ τὸ Θεὸ ἔξω ἀπ' αὐτήν».

Τελευταία ἄφησα τὴν ἀπάντηση ἐνὸς ἄγνωστου σοφοῦ τῆς Ἀνατολῆς. Κάποιος τοῦ ζήτησε νὰ τοῦ δώσει πειστικὴ ἀπόδειξη ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει. Ὁ σοφὸς μειδίασε ἀμφίσημα. Ἦτανε μέρα ἡλιόλουστη.

«Κοίταξε ψηλὰ στὸν οὐρανό», λέει ὁ σοφός. «Τί βλέπεις;»

«Τὸν ἥλιο», ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος.

«Ἀνάβεις ποτὲ δᾶδα γιὰ νὰ τὸν δεῖς;»

Πηγή: agiazoni.gr